

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๖/๒๕๕๗

วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคเสรีธรรม

ข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปเป็นใจความได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรม เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ เมื่อครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันที่พรรคเสรีธรรมต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ปรากฏว่า พรรคเสรีธรรมได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคต่อนายทะเบียน จำนวน ๕ สาขา นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๔ ซึ่งตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๖๗ ถนนอุตรกิจ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ เนื่องจากนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค ลงนามแทนหัวหน้าพรรค โดยไม่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรค นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงได้ส่งเรื่องดังกล่าวคืน เพื่อให้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อมา พรรคเสรีธรรมโดย พลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๔ ถึงนายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว ซึ่งอยู่ในระหว่างการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ในส่วนของการรับสมาชิกพรรค พรรคเสรีธรรมได้รายงานการรับสมาชิกพรรค รวม ๓ ครั้ง โดยในการจัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ.๔) ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๕,๐๑๘ คน ได้แก่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ - ๖,๑๑๐ มีนายสุชาติ เมืองหงษ์ เป็นผู้ลงนามแทนหัวหน้าพรรค และครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๓,๓๖๕ คน ได้แก่สมาชิกหมายเลข ๖,๑๑๑ - ๙,๔๗๕ มีนายสุชาติ เมืองหงษ์ เป็นผู้ลงนามแทนหัวหน้าพรรค

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารแล้ว ในการแจ้งการรับสมาชิกพรรค และการลงนามรับรองในทะเบียนสมาชิกพรรค (แบบ ท.พ.๔) ครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓ ไม่มีหลักฐานการมอบหมายให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคทำการแทนหัวหน้าพรรค ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ หัวหน้าพรรคเสรีธรรมได้มีหนังสือชี้แจงการลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคว่า นายสุชาติ เมืองหงษ์ ได้ลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคในการขออนุมัติการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ และลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคในแบบ ท.พ.๔ โดยไม่ได้รับมอบอำนาจ และยังให้หัวหน้าพรรคทำหนังสือให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคมีอำนาจลงนามย้อนหลังไปถึงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ แต่หัวหน้าพรรคไม่ลงนาม ต่อมานายสุรทิน พิจารณ์ เลขานุการพรรค ได้แจ้งให้หัวหน้าพรรคเรียกประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๖ เพื่อรับรองคณะกรรมการบริหารพรรคชุดปัจจุบัน เลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคเพิ่มเติม เลือกตั้งเหรียญกษาปณ์แทนตำแหน่งที่ว่าง และแก้ไขข้อบังคับพรรค ข้อ ๔ ว่าด้วยเครื่องหมายพรรค ข้อ ๕ ว่าด้วยที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรค และข้อ ๑๓ (๖) ว่าด้วยคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเป็นสมาชิกพรรค โดยจะขออนุมัติย้อนหลังไปจากวันที่มีการประชุมใหญ่สามัญ แต่หัวหน้าพรรคไม่ปฏิบัติตามความประสงค์ของนายสุรทิน พิจารณ์ โดยนายสุรทิน พิจารณ์ และกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๕ คน ซึ่งมีนายสุชาติ เมืองหงษ์ รวมอยู่ด้วยได้ยื่นใบลาออก

นายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่า การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ และการรับสมัครสมาชิกพรรคเสรีธรรม จำนวน ๘,๓๘๗ คน ก็ตั้งแต่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ - ๘,๔๓๘ ที่นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค ลงนามแทนหัวหน้าพรรค โดยไม่ได้รับมอบหมายให้ทำการแทนผู้แจ้งจึงไม่เป็นผู้แทนของพรรคเสรีธรรมในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง จึงส่งเรื่องคืนให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ ไปดำเนินการให้ถูกต้อง ซึ่งนายสุชาติ เมืองหงษ์ ได้ขอรับเอกสารคืนไปขอแก้ไข เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๖ แต่ไม่ปรากฏการรายงานผลการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้นายทะเบียนพรรคการเมืองแต่อย่างใด

ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อครบ ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรม พรรคเสรีธรรมมีสมาชิกพรรคจำนวน ๑,๐๕๒ คน จึงถือว่าพรรคเสรีธรรมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ เป็นเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรมได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) จึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรม

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แจ้งให้หัวหน้าพรรคเสรีธรรม พลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ซึ่งหัวหน้าพรรคเสรีธรรม พลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๖ ว่า ได้รับทราบข้อกล่าวหา ของนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยไม่มีข้อคัดค้านและยืนยันว่า นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค ได้ลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรค โดยผลการไม่ได้รับมอบอำนาจจากหัวหน้าพรรคแต่อย่างใด และ ขอให้ศาลมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรมตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ต่อไป

ข้อวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยมีว่า พรรคเสรีธรรมได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการเลือกตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมือง ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาค ตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อย ภาคละหนึ่งสาขา”

ข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในเอกสารคำร้องของผู้ร้องรับฟังได้เป็นข้อยุติว่า การแจ้งการจัดตั้ง สาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ จังหวัดกระบี่ ที่ลงนามโดยนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค โดยไม่ได้รับมอบอำนาจจากหัวหน้าพรรค พลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ นายทะเบียนจึงไม่ได้รับรอง การจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว และการรับสมาชิกพรรคเสรีธรรมตั้งแต่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ - ๕,๔๗๕ ลงนามโดยนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค ลงนามแทนหัวหน้าพรรคโดยไม่ได้รับมอบอำนาจ ดังนั้น การจัดตั้งสาขาพรรคและการรับสมาชิกพรรคดังกล่าว จึงไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง มีผลให้เมื่อครบ ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการเลือกตั้งพรรคเสรีธรรม พรรคเสรีธรรมมีสมาชิกพรรคเพียง ๑,๐๕๒ คน จึงไม่เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และพลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ก็ได้รับทราบข้อเท็จจริง โดยไม่คัดค้านจึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรมได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ด้วยเหตุผลข้างต้นจึงเห็นควรให้มีคำสั่งให้ยุบพรรคเสรีธรรมได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

นายสุจิต บุญบงการ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ